

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal van die vergeten zeilers onder de noemer 'Onbekende beroemdheden'.

Xxxxx

Dat je met je eigen bootje op de rand van de wereld aan het zeilen bent. Dat geeft een ontzettende kick

Xxxxxxx

Ada Kerkstra en Akko Kalma

ONBEVANGEN WERELDREIZIGERS

Iconische schepen als de *Beagle*, *Kon Tiki* en *Batavia* vormden de basis voor het vaarplan van Ada Kerkstra en Akko Kalma. Het plan: met hun *White Haze* de routes van deze schepen verkennen. Gedurende zes jaar voeren ze onbevangen over de wereld.

Tekst MICHEL VAN STRATEN Beeld AKKO KALMA

Waar het woonkamerraam van Ada Kerkstra en Akko Kalma uitkijkt op de zeilboten in de Noorderhaven van Harlingen, geven twee fotocollages aan de muur van de woonkamer uitkijkjes op Antarctica en Japan. Het zongebruinde gezicht van Ada en de fleecetrui van Akko maken het plaatje compleet: ik heb te maken met twee wereldreizigers, van wie reizen deel uitmaakt van hun identiteit. We zetten ons aan de keukentafel voor hun verhaal. (Niet vergeten te vragen straks: wat doet die foto van de Sneeker Waterpoort tussen de foto's van Japan?)

Vallen en opstaan

Dat verhaal begint met zoete herinneringen aan hun jonge zeiljaren. Ada wilde als jong meisje al 'zeeman' worden. Dat moest ergens beginnen, en dus toog ze met haar jongere zusje naar het Tjeukemeer. In de proloog van *De wind liet ons de wereld zien* schrijft ze hierover: "Kun je wel zeilen?" vroeg de oude werfbaas, "want de koppen staan op het meer." Met de onschuldige blik van een dertienjarige stond ik heftig ja te knikken en mijn zusje Nel keek verlegen weg. "Julie zijn van Kerkstra, hé? Nou, vooruit dan maar." Ik gaf hem twee kwartjes huur en hij liep met ons mee naar het oude Flitsje. "Het is een best bootje, maar als jullie niet willen omslaan, zou ik de fok maar niet gebruiken." Ik probeerde zo nonchalant mogelijk te doen, want eigenlijk

had ik maar één week zeilkamp achter de rug. Ik hees het grootzeil, dat driftig heen en weer begon te slaan zodra de wind er vat op kreeg. Nel zat wat bedremmeld in de kuip te kijken." Na een eerste moeizaam kruisrak besluit Ada dat er toch een voorzeil nodig is. De vaart neemt toe, de golfhoogtes ook. Even later worden ze door buiswater bedolven. "Is het wel vertrouwd, Ada?" vroeg Nel met een klein stemmetje. "Niks aan de hand," zei ik stoer, terwijl ik met het zweet in mijn handjes de boot op koers probeerde te houden. We hadden geen zwemvesten aan, die waren nog niet in de mode. Naar mijn gevoel duurde het uren voordat we al laverend aan de overkant van het meer kwamen, waar we het half volgelopen bootje leeghoosden met een roestig sperziebonenblikje. Als een stel verzopen katten kwamen we uiteindelijk terug bij de werf. Met meer geluk dan wijsheid lukte het me het scheepje zonder brokken aan te leggen. Vanbinnen gloeide ik van opwinding; mijn eerste oversteek zat erop, ik had ervan genoten en was voorgoed verkocht aan boten, wind en water." Akko's eerste zeilervaring mag er ook wezen. Zittend aan de keukentafel in Harlingen vertelt hij over zijn eerste zelfstandige zeiltocht, samen met een vriend. "Na een tijdje varen kwam er iemand op ons af. Dat we ons voorzeil beter aan de andere kant konden voeren. We hadden de hele tijd met de fok bak gevaren."

Antarctica

Vele jaren later gaan Ada en Akko op wereldreis in hun *White Haze*. Ze zeilen geen standaard route maar treden geregeld buiten de gebaande paden. Ada: "We wilden echt iets van de wereld zien, en vooral ook van andere culturen. Daar krijg je toch het meeste inzicht in als je op plaatsen komt waar nog niet zoveel zeilboten komen. Kijk, als je met honderd boten voor anker bij Tahiti ligt is er niet zoveel contact met de plaatselijke bevolking. Je bent dan geen bijzonderheid meer." Akko: "Het is net zoals in Amsterdam, daar groet je niet iedereen op straat. Maar in een dorp wel." Bij andere zeilers borrelen in de kuip kan op het IJsselmeer ook wel, daarvoor hoeft je geen wereldomzeiling te maken, aldus het stel. De oversteek van de Atlantische Oceaan wordt dan ook niet opgevolgd door een doorsteek via het Panamakanaal, zelfs niet door een omzeiling rond Kaap Hoorn. Na Argentinië wordt koers gezet naar Antarctica. "Want daar komen we anders nooit weer," verklaart Akko die keuze. De vaartocht is 'bitterkoud', maar dat is beter dan tropenhitte, want 'daar word je gewoon loom van'. Tijdens het varen is het binnen maar een paar graden boven nul. Echt afzien. Remedie: degene die geen wacht heeft 'doet de slaapzak aan.' De beloning verwarmt beide zeilers vanbinnen. Ada's ogen twinkelen als ze over die ervaring vertelt: "Die hele verstilde omgeving, dat

Onbevangen is iets anders dan onervaren

WHITE HAZE

De sloepgetuigde S-spant van Ada en Akko is volgens hen een simpele boot. Dat is een doelbewuste keuze geweest: "wat je niet hebt, kan ook niet stukgaan. Watermakers, koelkasten, diepvriezers, kaartplotters, rolgenua's enzovoort hebben we niet aan boord."

LOA x b x d	12,40 x 3,10 x 1,88 m
Lengte waterlijn	9,30 m
Waterverplaatsing	10,8 m ³
Ballast	2,7 ton
Romp materiaal	staal
Bouwjaar	1962
Ontwerper	Robert Clark

vond ik prachtig." Ook het feit dat ze ver weg van alles zijn doet iets met ze. "Het volledige besef, dat als er je hier iets overkomt, dat je dan compleet op jezelf aangewezen bent. Wat daar positief aan is? Dat je met je eigen bootje helemaal zelf een beetje op de rand van de wereld aan het zeilen bent. Dat geeft een ontzettende kick."

Daarna doorkruisen ze de Stille Oceaan van oost naar west, van west naar oost, van zuid naar noord en van noord naar zuid. De ingetekende route die Akko me laat zien oogt alsof het een routeplan van de 24-uurstocht betreft: grote halen met abrupte koerswijzigingen alle kanten op. De kaart ontlokt een Engelse zeiler die ze onderweg spreken de uitspraak: *You're not sailing around the world, but you're sailing up-and-down the world.*

Een bezoek aan Paaseiland hebben ze al een tijd in het vizier door de boeken van Thor Heyerdahl. Ada: "Je kent die beelden natuurlijk van plaatjes en boeken. Maar om er dan te zijn en ze in het echt te zien: fantastisch. Het is eigenlijk één groot openluchtmuseum. En het is helemaal leuk als je er met je eigen boot komt. We waren er buiten het seizoen en waren de enige boot. Binnen een dag stonden we in het

dorp bekend als 'de mensen van het jacht.' Hun vertrek ging ook niet onopgemerkt voorbij, want als ze op de markt vers fruit inslaan voor hun vervolgreis krijgen ze van allerlei kanten extra's toegestopt. "Het was bananenseizoen." De *White Haze* zou na die dag iets dieper in het water liggen.

Verstaging

Angst hebben ze niet gehad onderweg. Ada: "We zijn heel onbevangen op reis

gegaan." Onbevangen is iets anders dan onervaren. Akko: "We hadden al veel ervaring met deze boot. Ook in harde wind. We hadden ook bijgelegen, en dat doet de *White Haze* goed. Op die manier heb ik bij windkracht negen wel geslapen." Hoe sliep dat? "Nou, lekker," antwoordt hij lachend. En: "Er is ook geen zorg dat de ander die wacht houdt het niet goed doet." De ervaring die daarvoor nodig is hebben ze op eerdere zeilreizen al samen opgebouwd. En de boot kennen ze van onder tot boven, want die hadden ze na aanschaf samen helemaal opgeknapt.

Ook met zeeziekte, waar Akko wel gevoelig voor is, was er al ervaring opgedaan. Ook in hoe die zeeziekte het best kan worden bestreden. Akko krijgt van iemand een tip over een apotheker in Deurne die zijn eigen pillen maakt. Een zeezeiler die niet tevreden was met het aanbod op de markt. De pillen werken bij Akko uitstekend. En ook bij anderen, vertelt Akko: "Ik was op een gegeven moment de lokale dealer hier."

Rvs lassen

Spannende momenten waren er wel, zoals toen onderweg naar de Markiezeilanden Akko bovenin de mast de versleten grootval zat te inspecteren en Ada ineens een deel van de verstaging op het dek zag liggen. Ada: "Die mast ging me een partij heen en weer. En Akko zat bovenin. Ik was bang dat die mast overboord zou gaan terwijl hij nog in de top zat. Dus ik riep naar boven: 'Ik laat je meteen zakken!' Akko, die nog niets doorhad, riep terug: hoezo? Als Akko weer op het dek staat, improviseren ze een verstaging met wat extra lijnen. De balans wordt opgemaakt. Opkruisen kan nu niet meer. Zo dreigen ze de Markiezeilanden voorbij te varen, en daarvoor is er niet voldoende voedsel aan boord. "Daarover heb ik wel een beetje in de rats gezeten," aldus Akko. Uiteindelijk redt het weer ze, want de wind neemt af, draait en de tocht naar de Markiezeilanden kan toch aangevangen worden. Ada: "Goh, wat waren wij blij toen we er eenmaal waren." Eenmaal op de wal blijkt dat niemand van de lokale bevolking roestvrijstaal kan lassen, iets wat wel nodig is om de bevestiging van het onderwant te repareren. Ada en Akko lopen verder door een dorp, en worden plotseling begroet met een Nederlands 'Goie morgen!'. Wat blijkt? Akko: "Dat was Jan van Drunen. Daar hadden we over gelezen. Een Nederlander die daar woonde. Hij bleek roestvrijstaal te kunnen lassen."

Xxxxx.

In de eerste plaats is de wereld voor ons kleiner geworden, doordat je met je eigen bootje overal kunt komen

Gastvrijheid

Bijzondere herinneringen hebben Ada en Akko aan zo'n beetje elk onderdeel van hun reis, zeggen ze als ik ernaar vraag. Toch springen er enkele bezoeken uit, zoals dat aan Japan. Een opmerkelijk bezoek aldaar leggen ze af aan het themapark Huis ten Bosch. Dat was een hele vreemde gewaarwording, want de bezoeker loopt daar dwars door een stukje Nederland: na de Utrechtse Domtoren zijn er Amsterdamse grachtenpanden te zien en nog veel andere Hollandse gebouwen. En allemaal op schaal 1 op 1. Dat is er dan ook de oor-

zaak van dat ik eerst niet begreep wat die foto van de Sneeker Waterpoort in de Japanse fotocollage aan de huiskamer-muur van Ada en Akko doet. Het blijkt het Japanse nagebouwde exemplaar. Je zou zweren dat de foto in Nederland genomen is. Ook enkele VOC-schepen zijn er te zien, en ook het sluisje van Lemmer. Ja, Nederland (maritiem) spreekt een woordje mee in Japan. (Jaren later krijgen Ada en Akko Japanners op bezoek in hun huis. "Hé, Sneek!" roept het bezoek uit wanneer ze de foto zien. "Nee, Japan!" antwoordt Akko.) Maar bijzonderder dan dat is de gastvrijheid die ze in Japan ervaren. Akko vertelt hoe hun getekende routekaartje met interesse werd bekeken en bediscussieerd door Japanners die op hun boot met Nederlandse vlag waren afgekomen. "Onveranderlijk werden er dan binnen het uur voorraden koekjes of bier of wat dan ook bij ons aan boord bezorgd. En als we weg waren geweest dan lag het bij terugkomst in de kuip." Ada: "Of we werden uitgenodigd. We konden heel onbevangen met iedereen meegaan. Het is wat dat betreft een heel veilig land." De goede contacten duren voort, want Ada en Akko krijgen wel eens logees over uit Japan.

Kijk op de wereld

Ada en Akko vertellen dat hun zes jaar durende reis hun kijk op de wereld veranderd heeft: "In de eerste plaats is de wereld

voor ons kleiner geworden, doordat je met je eigen bootje overal kunt komen. En ik vond, toen we hier eenmaal terug waren, dat in Nederland veel mensen zich bezighielden met allerlei luxeproblemen. Dan dacht ik: ga maar eens een half jaar op de Filippijnen wonen, dan weet je wat echte problemen zijn." Akko: "Plus dat we het gevoel hadden dat er veel meer mensen waren met een kort lontje." Een ander soort bevinding hebben ze ook opgedaan: "Mensen zijn overal gelijk, ondanks verschillende culturen. Men lacht en huilt om dezelfde dingen." Heeft jullie reis jullie zelf veranderd?, vraag ik. Akko: "Ik heb niet dat gevoel. We hebben het ook nooit van iemand gehoord." Ze krijgen wel eens de vraag of ze niet uitgezeild zijn. En? "Nee hoor. We zijn net terug uit de Botnische Golf," zegt Akko. "Maar volgend jaar gaan we naar Noord-Spanje. Daar zijn we nog nooit geweest." [Z](#)

WIN DIT BOEK

Ada en Akko schreven korte artikelen over hun reis in de *Waterkampioen*, maar het complete verhaal van hun wereldreis publiceerden ze in het boek *De wind liet ons de wereld zien*. Nieuwsgierig geworden? Stuur dan een e-mail naar info@zeilen.nl, vertel waarom je juist dit

boek wilt lezen, en wie weet win jij dit door beiden gesigeneerde exemplaar.

Uitgeverij Hollandia
ISBN 978906410
6668, 19,99 euro

Xxxxxx

Xxxxxxx